

MİKRO İKTİSAT

Editörler

Berna BALCI İZGİ

Ferda NAKİPOĞLU ÖZSOY

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-6965-64-5	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Mikro İktisat	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Berna BALCI İZGİ ORCID iD: 0000-0001-8336-5475 Ferda NAKİPOĞLU ÖZSOY ORCID iD: 0000-0002-5593-413X	Göktuğ Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	BUS069000
DOI	
	10.37609/akya.3210

Kütüphane Kimlik Kartı

Mikro İktisat / ed. Berna Balcı İzgi, Ferda Nakipoğlu Özsoy.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
318 s. : grafik, şekil, tablo, resim. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786256965645
1. Ekonomi--İktisat.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Mikro iktisat, modern dünyanın karmaşıklığını anlamak için güçlü bir araçtır. Bireylerin ve firmaların ekonomik kararları nasıl aldıklarını ve bu kararların nasıl bir araya gelerek piyasa düzenlemelerini oluşturduğunu inceleyen disiplinlerarası bir alan olan mikro iktisat, aynı zamanda tüketici davranışlarından üretim teorilerine, fiyat oluşumundan rekabet stratejilerine kadar geniş bir yelpazedeki konuları kapsamaktadır.

Bu kitap ile ekonominin temel yapı taşlarına odaklanılarak, bireylerin, işletmelerin ve piyasaların nasıl işlediğini anlamanıza yardımcı olması hedeflenilmektedir. Bu konular anlaşılabilir ve öğrenmeye teşvik edici bir şekilde ele alınmakta, temel kavramlar günlük hayatta karşılaşılan olaylarla ilişkilendirilerek açıklanmaktadır.

Her bölümde, teorik bilgiyi örnek uygulamalarla destekleyerek konuların daha iyi anlaşılması amaçlanmakta, ekonomik problemleri çözmek amacıyla nasıl analiz yapılabileceğini öğrenmek için pratik uygulamalar ve problemler sunulmaktadır.

Ekonomik düşüncenin günlük yaşamda nasıl uygulandığını anlamanızı ve bu bilgileri kendi kararlarınızı verirken kullanmanızı umduğumuz kitabımızın ortaya çıkmasında benzersiz perspektifleri ve akademik titizlikleri ile kitabımızın zenginleşmesinde ve okuyuculara derin bir öğrenme deneyimi sunulmasında katkıda bulunan değerli bölüm yazarlarımıza içten teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Dünya hızlı bir değişim içerisinde ve ekonomi bilimi de bu hızlı değişim sürecini yakalamaya çalışmaktadır. Mikro iktisat dersini dinamik kılan bu özelliği aynı zamanda iktisat öğrencisinin ve hocalarının işlerini biraz zorlaştırmakta ve sürekli güncel ekonomiyi takip etmelerini gerekli kılmaktadır. Bu noktada kitabı yazarken dinamik sürece yönelik uygun güncel örneklerle mikro iktisat dersini siz sevgili öğrencilere sevdirmeyi amaçladık. Bu ortak amaç doğrultusunda hazırlanan kitabımızın mikro iktisat alanında derinlemesine bir anlayış sağlama adına kıymetli bir kaynak oluşturmasını umuyoruz.

Saygılarımızla
Prof. Dr. Berna BALCI İZGİ
Doç. Dr. Ferda NAKİPOĞLU ÖZSOY

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Mikro İktisata Giriş	1
	<i>Berna BALCI İZGİ</i>	
BÖLÜM 2	Talep, Arz ve Denge.....	13
	<i>Berna BALCI İZGİ</i>	
BÖLÜM 3	Tüketici Kuramı	41
	<i>Mustafa GÖMLEKSİZ</i>	
BÖLÜM 4	Üretici Kuramı.....	81
	<i>Önder DİLEK</i>	
BÖLÜM 5	Tam Rekabet ve Eksik Rekabet	107
	<i>Ferda NAKİPOĞLU ÖZSOY</i>	
BÖLÜM 6	Tekel (Monopol) Piyasa	127
	<i>Özcan ÖZKAN</i>	
	<i>Tuğçe KAYAGİL</i>	
BÖLÜM 7	Monopolcü Rekabet	155
	<i>Yunus EDİZ</i>	
	<i>Seçkin KABAK</i>	
BÖLÜM 8	Örneklerle Oligopol ve Oyun Teorisi	173
	<i>Kıymet YAVUZASLAN</i>	
BÖLÜM 9	Üretim Faktörleri Piyasaları.....	195
	<i>Seçkin KABAK</i>	
	<i>Yunus EDİZ</i>	
	<i>Ertan BECEREN</i>	

BÖLÜM 10	Piyasa Başarısızlıkları ve Eksik Rekabet.....	213
	<i>Hayriye Hilal BAĞLITAŞ</i>	
BÖLÜM 11	Kamusal Mal ve Hizmetler	225
	<i>Emine FIRAT</i>	
BÖLÜM 12	Dışsallıklar	243
	<i>Aslı ÖZPOLAT</i>	
BÖLÜM 13	Asimetrik Bilgi	257
	<i>Feyza ÖZDİNÇ</i>	
BÖLÜM 14	Devlet ve Piyasa.....	271
	<i>Feyza ÖZDİNÇ</i>	
BÖLÜM 15	Genel Denge ve Refah Ekonomisi.....	289
	<i>Sevim AKGÜL</i>	

YAZARLAR

Dr. Öğr. Üyesi Sevim AKGÜL

Bayburt Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD.

Doç. Dr. Hayriye Hilal BAĞLITAŞ

Erciyes Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD.

Dr. Öğr. Üyesi Ertan BECEREN

Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme, Uluslararası İktisat AD.

Doç. Dr. Önder DİLEK

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Finans ve Bankacılık Bölümü, Finans ve Bankacılık AD.

Arş. Gör. Yunus EDİZ

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Salihli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası AD.

Prof. Dr. Emine FIRAT

Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD.

Doç. Dr. Mustafa GÖMLEKSİZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD.

Prof. Dr. Berna BALCI İZGİ

Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD.

Arş. Gör. Seçkin KABAK

Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme, Uluslararası İktisat AD.

Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe KAYAGIL

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD.

Dr. Feyza ÖZDİNÇ

Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD.

Dr. Öğr. Üyesi Özcan ÖZKAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası AD.

Doç. Dr. Aslı ÖZPOLAT

Gaziantep Üniversitesi, Oğuzeli Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü

Doç. Dr. Ferda NAKİPOĞLU ÖZSOY

Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD.

Doç. Dr. Kıymet YAVUZASLAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD.

MİKRO İKTİSATA GİRİŞ

Berna BALCI İZGİ¹

KITLIK VE ÜRETİM OLANAKLARI EĞRİSİ

Mikro iktisat, oldukça karmaşık ve komplike bir alandır. Binlerce firmanın ürettiği mal ve hizmetleri ve her tür meslekte çalışan milyonlarca insanın hangi mal ve hizmetleri satın alacağına dair karar verdiklerini düşünelim. Örneğin, fıstık ekilip biçildikten sonra fıstık ezmesi, fıstıklı tatlılar ve çikolatalar gibi birçok farklı ürünün yapımında kullanılmaktadır. Fıstık piyasasına ilişkin talebi karşılamada birçok perakendeci ve toptancı bu süreçlerde rol almaktadır. Buna bağlı olarak fıstık piyasalarının özelliklerini her hane halkı ve her bir firma için incelemek tek tek imkansızdır. Bu imkansızlığı aşabilmek için iktisatçılar ekonomik modelleri kullanmaktadırlar. Ekonomik modellerin kullanımı, bazı basitleştirici varsayımlar ve ilgili faktörlerin dikkate alınmasını sağlayarak fıstık piyasası ile ilgili bir yol haritası çıkarılmasını mümkün kılmaktadır. İktisat bilimi, bu ekonomik modeller sayesinde alınan kararların arkasında yatan felsefeyi anlamaya çalışmaktadır.

Bu basitleştirici varsayımlardan bir tanesi iki değişken arasındaki ekonomik ilişkiyi incelerken diğer şartların sabit tutulmasıdır (ceteris paribus). İkincisi karar alıcıların optimizasyon arayışı içinde olduklarını varsaymaktır. Örneğin, tüketicinin satın aldığı mal ve hizmetlerden sağladığı faydayı ençoklaştırmaya çalıştığını varsayabiliriz.

1980'li yıllara kadar dünya genelinde daha dışa kapalı iktisadi sistemler uygulanırken 1980 sonrasında daha liberal iktisadi sistemler benimsenmiştir. Bunun

¹ Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD., izzigantep.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1769-3654

KAYNAKLAR

- Acemoğlu, D., Laibson, D., & List, J. A., (2015). *Mikroekonomi*. Beta Basım Yayım, ISBN:978-605-333-568-9, İstanbul.
- Aktan, C. C. & Eroğlu, M.Y. (2018). Avusturya iktisat okulu: Menger'den Mises'e Hayek'ten Kirzner'e... *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 111-142.
- Browning, E. K., (2014). *Mikro iktisat teori ve uygulamalar*, 11. basımdan çeviri, çeviri editörü: Recep KÖK, ISBN.978-605-133-786-9, Nobel Yayın.
- Beceren, E., İzgi, B. B., & Fırat, E. (2021). Sağlık ve kalkınma ilişkisi OECD ülkelerinde sağlık harcamalarını belirleyen faktörler. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 1-10.
- Dinler, Z., (2021). *Mikroekonomi*, Ekin Yayın Dağıtım, Bursa.
- Hatırlı, S. A., (2019). *Mikro ekonomi*, Isparta.
- Heusser, M. & Kulkarni, G. (2011). *How to reduce the cost of software testing*, ISBN:978-143-98-61-554, Auerbach Public.
- Nicholson, W., & Snyder, C., (2008). *Microeconomic theory: basic principles and extensions*. (10th edit). South Western Educational Publishing.
- Tokatlıoğlu, İ, Narin, M, & Öztürk, F. (2021). *Mikroiktisat*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Ünsal, E., (2017). *Mikroiktisat*, Murat Yayınları, Ankara.
- Varian, H. R., *Intermediate microeconomics a modern approach*, (4th edit). Norton International Student Edition.
- Yalta, Y., & Yalta, T., (2019). *Modern mikroekonomiye giriş*, Liberte Yayın Grubu, Ankara.

TALEP, ARZ VE DENGE

Berna BALCI İZGİ¹

TALEP

Talep, belirli bir mal veya hizmetin farklı fiyat seviyelerinde ne miktarda satın alma isteği ile karşılaştığını göstermektedir. İktisadi anlamda bir talepten bahsedebilmek için satın alım gücü ile desteklenen bir satın alma davranışının olması gerekmektedir. Örneğin, tüketicinin otomobil, cep telefonu veya bilgisayar satın almak istemesi, tek başına talebin oluşması için yeterli değildir. Satın alma işlemi gerçekleştikten sonra talep oluşmuş olacaktır ki bu talebe efektif talep denilmektedir.

Tüketici davranışını ifade eden talep yasası, diğer koşullar sabit iken (ceteris paribus) bir malın fiyatı ile talep edilen miktarı arasında ters (negatif) yönlü bir ilişki olduğunu anlatmaktadır. Bu ifadenin tersi de geçerlidir. Örneğin, bir eğitim hizmetinin fiyatı ile talep miktarı arasındaki fonksiyonel ilişki aşağıdaki gibi ifade edilmektedir. Bu ifadede “Q” talep edilen miktarı, “P” ise fiyatı göstermektedir.

Bir malın fiyatı ve o maldan talep edilen miktar arasındaki ters yönlü ilişki üç nedenle oluşmaktadır. Bunlar:

- » İkame etkisi
- » Gelir etkisi
- » Azalan marjinal fayda'dır.

Tüketicinin girişimcilik üzerine bir eğitim hizmeti almayı planladığını düşünelim. Bu eğitim hizmeti için alternatifler içerisinde farklı fiyatlardan talep

¹ Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD., izgi@gantep.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1769-3654

- e) Verginin pazarın hangi tarafına uygulandığına bağlıdır.
- 4) Piyasa fiyatı %2 arttığında talep edilen miktar %4 azalıyorsa toplam hasılatta nasıl bir değişiklik ortaya çıkar?
- 5) Hükümetin bir malın piyasada işlem göreceği minimum fiyatı tespit etmesine ne ad verilir?

KAYNAKLAR

- Balcı, B. (1998). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Sağlanan Devlet Desteği Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çoban, O., (2018). *İktisada giriş* (6. Baskı). Atlas Akademi.
- Dinler, Z. (2021). *Mikroekonomi*, Ekin Yayın Dağıtım, Bursa.
- Dinç, D. T. (2008). Arz ve talep uygulamaları, <https://iktisadagiris.blogspot.com/2008/02/nite-5-arz-ve-talep-uygulamaları.html>
- Hatırlı, S. A., (2019). *Mikroekonomi* (6. baskı). Beyazıt Kitabevi Yayınları.
- Kurumlu, D. E. (2019). *İktisat soru bankası tamamı çözümlü*, Cilt 1, Pegem Akademi.
- Nguyen, W & Wait, A. (2024). *Essentials of microeconomics*, Routledge Taylor and Francis Group, E-Book
- Nicholson, W. & Snyder, C. (2008). *Microeconomic theory: basic principles and extensions*. (10th edit). South Western Educational Publishing.
- Pehlivanoğlu, F. (2022). *Mikro iktisat çözümlü soru bankası*, Temsil Yayınevi.
- Ünsal, E. (2017). *Mikroiktisat*, Murat Yayınları, Ankara.
- Varian, H. R., (2010). *Intermediate microeconomics a modern approach*, (4th edit), Norton International Student Edition.
- Yalta, Y. & Yalta, T. (2019). *Modern mikroekonomiye giriş*, Liberte Yayın Grubu, Ankara.

TÜKETİCİ KURAMI

Mustafa GÖMLEKSİZ¹

TÜKETİM VE TERCİHLER

Tüketim kavramı, doğrudan (nihai) tüketime konu olan mal ve hizmetlerin insan ihtiyaçlarını karşılamak üzere kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Tüketim bireyler ve hane halklarının yanı sıra kamu kesimini de içine alan kurum ve kuruluşları kapsamakta ve bu birimler aynı zamanda tüketici olarak kabul edilmektedir. Mal ve hizmetlerin tüketiminde tercihler önemli bir rol oynamaktadır. Tercihler, tüketimin kıt kaynaklara dayalı doğasından kaynaklanan ödünleşmenin (tradeoff) bir sonucudur. Başka bir deyişle, sınırlı bir parasal gelire sahip tüketiciler belirli mal ve hizmetleri tüketmeyi tercih ederlerken, diğer bazı mal ve hizmetlerin tüketiminden ödün vermek zorundadırlar. Örneğin, tüketici A ve B gibi iki malı tüketim amacıyla tercih ederken, söz konusu gelir kısıtı nedeniyle C ve D gibi iki maldan vazgeçmek durumundadır. Tüketici kuramı, bu tür bir ödünleşme ile karşı karşıya kalan tüketicinin nasıl karar aldığı ve iktisadi çevredeki değişimlere ne şekilde tepki verdiğiyle ilgilenmektedir.

Tüketici kuramı kapsamında analiz edilecek iktisadi birimler temel bazı varsayımlar altında bu analize dahil edilirler. Bu varsayımlar şunlardır:

- » *Rasyonellik*: Tüketici tüketim kararı alırken ihtiyaçlarını en çok/iyi karşılayacak mal ve hizmetleri tüketmek üzere akılcı davranmaktadır.
- » *Farkındalık*: Tüketici tüketime konu olan mal ve hizmetlerin ihtiyaçlarını hangi derecede karşılayıp karşılamadığını bilmekte ve buna göre tüketim kararı vermektedir.

¹ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD., mgomleksiz@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-4150-9714

KAYNAKLAR

- Arnold, R. A. (2008). *Microeconomics* (9th edit). South-Western College Pub.
- Deloitte Türkiye (2019). *Türkiye otomotiv tüketicileri araştırması: İleri araç teknolojileri*. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/the-deloitte-times/turkiye-otomotiv-tuketicileri-arastirmasi.pdf>
- Jehle, G. A. & Reny, P. J. (2000). *Advanced microeconomic theory* (2nd edit). Pearson Prentice Hall.
- Mankiw, N. G. (2000). *Principles of microeconomics* (2nd edit). South-Western College Pub.
- Özdemir, Z., Mercan, B. & Sever, E. (2018). *Mikro iktisadi analiz* (3. baskı). Sümer Kitabevi.
- Pindyck, R. S. & Rubinfeld, D. L. (2013). *Microeconomics* (8th edit). Pearson Prentice Hall.
- Varian, H. R. (2005). *Intermediate microeconomics: a modern approach* (7th edit). W. W. Norton & Company.

ÜRETİCİ KURAMI

Önder DİLEK¹

ÜRETİM VE ÜRETİM FAKTÖRLERİ

Üretim, üretim faktörlerinin bir araya getirilerek mal veya hizmet oluşturulmasıdır. Üretim faktörlerinin bir süreç sonucunda telefon, bilgisayar gibi somut çıktıya dönüştürülmesi mal, bir avukattan hukuki destek alınması ise hizmete örnektir. Ayrıca doğrudan nihai tüketime yönelik bir mal üretilebileceği gibi başka bir malın üretiminde kullanılan ara malın üretimi de gerçekleştirilebilir.

İş gücü (emek), sermaye, toprak (doğal kaynak) ve girişimci (müteşebbis) olmak üzere dört çeşit üretim faktörü bulunmaktadır.

İş gücü (emek): Bir mal veya hizmetin oluşturulmasında kullanılan her türlü zihinsel ve/veya fiziksel insan gücüdür. Üretim sürecinde kullanılan işgücüne ücret ödemesi yapılır.

Sermaye: İktisadi anlamda sermaye makine, bina ve ekipman gibi üretilmiş olan üretim araçlarına denir. Diğer taraftan parasal sermaye ise, yarımalarının finansmanında kullanılan parasal büyüklüktür. Bu sermaye türünün fiyatına ise faiz denir.

Toprak (Doğal kaynak): Madenler, denizler, ormanlar gibi doğada kendiliğinden var olan yer altı ve/veya yer üstündeki kaynaklardır. Toprağın fiyatına rant (kira) denir.

Girişimci (Müteşebbis): Diğer üretim faktörlerini bir araya getiren ve üretim riskini üstlenen gerçek veya tüzel kişilerdir. Girişimci üstlendiği risk açısından kâr veya zarar elde edebilir.

¹ Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Finans ve Bankacılık Bölümü, Finans ve Bankacılık AD., onder.dilek@erdogan.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-6659-4962

KAYNAKLAR

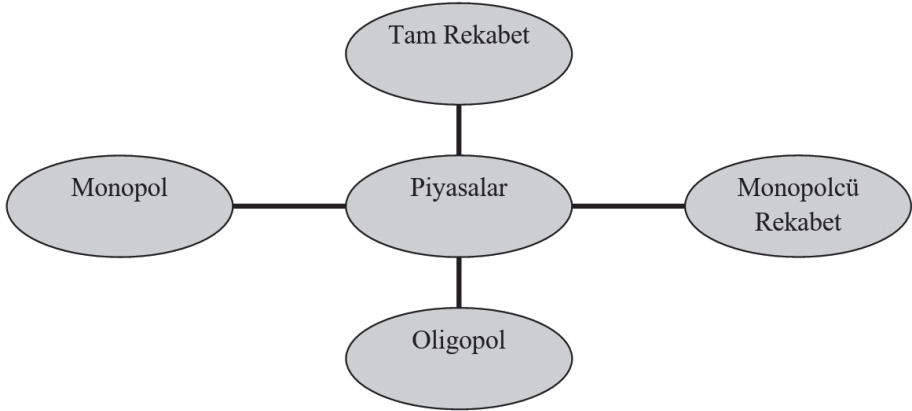
- Akan, Y. (Edit.). (2020). *Mikro iktisat*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi AÖ Yayınları.
- Berber, M. & Bocutoğlu, E. (2022). *Mikro iktisada giriş*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Dinler, Z. (2008). *Mikro ekonomi*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/1000-sofor-bulsam-hemen-ise-alirim-42207808> (E.T. 03/07/2024)
- Mankiw, N. G. (2019). *Principles of economics*. Cengage Learning Custom Publishing.
- Parasız, İ. (2017). *Mikro ekonomi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Salvatore, D. (2003). *Microeconomics: Theory and Applications*. Oxford. Oxford University Press.
- Yaylalı, M. (2004). *Mikro iktisat*. İstanbul: Beta Yayınevi.

TAM REKABET VE EKSİK REKABET

Ferda NAKİPOĞLU ÖZSOY ¹

PİYASALARA GİRİŞ

Farklı piyasa türlerinin nasıl işlediğini anlamak hem birbiri ile rekabet içerisinde olan firmaların hem de piyasa işleyişini etkilemek isteyen politika yapıcılarının karar alma süreçlerinde oldukça önem arz etmektedir. Ticaret yapmak için bir araya gelen üretici ve tüketicilerin ya da diğer bir deyişle arz edenlerle talep edenlerin/alıcı ve satıcıların bulunduğu bu piyasa yapılarına bakıldığında dört farklı pazar türü ile karşılaşıldığı görülmektedir:

Şekil 5.1. Piyasa Türleri

¹ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD., nakipoglu@gantep.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5593-413X

KAYNAKLAR

- Akal, M. (2022). *Mikroekonomi tüketici, üretici ve piyasa teorisi*. Seçkin Yayıncılık.
- Bade, R. & Parkin, M. (2012). *Foundations of microeconomics*, Prentice Hall.
- Case, K. E., & Fair, R. C. (2020). *Principles of economics*. (13th edit). Pearson Education.
- Eğilmez, M. (2019, Ağustos 09). *Kendime yazılar*. <https://www.mahfiegilmez.com/2019/08/tam-rekabet-piyasas-hayalden-gercege.html?m=1#more>
- FasterCapital. (2024). <https://fastercapital.com/keyword/perfect-competition.html>
- Hatırlı, S. A. (2019). *Mikroekonomi*. (6. baskı). Beyazıt Kitabevi Yayınları.
- Hayes, A. (2024, Ocak 29). *Perfect competition: examples and how it works*. <https://www.investopedia.com/terms/p/perfectcompetition.asp>
- Mankiw, N. G. (2019). *Principles of economics*. (9th edit). Cengage Learning Custom Publishing.
- Nguyen, B. & Wait A. (2024). *Essentials of microeconomics*. (2nd edit). Routledge.
- Parasız, İ. (2017). *Mikro ekonomi*. (10. baskı). Ezgi Kitabevi.
- Thakur, M. (2023). Perfect competition. *Educba*, <https://www.educba.com/perfect-competition/>
- Tokathoğlu, İ., Narin M. & Öztürk, F. (2021). *Mikroiktisat*. Gazi Kitabevi.
- Ünsal, E. M. (2017). *Mikro iktisat*. (11. baskı). Murat Yayınları.

TEKEL (MONOPOL) PİYASA

Özcan ÖZKAN ¹
Tuğçe KAYAGİL ²

TEKEL PİYASANIN ORTAYA ÇIKIŞ NEDENLERİ

Bir firma, ürününün tek satıcısı ise ve ürününün yakın bir ikamesi yoksa tekeldir. Tekelin temel nedeni piyasaya giriş engelleridir: Bir tekeli, piyasasında tek satıcı olarak kalır çünkü diğer firmalar piyasaya giremez ve onunla rekabet edemez. Giriş engellerinin de üç ana kaynağı vardır:

- » **Tekel kaynakları:** Bir tekelin ortaya çıkmasının en basit yolu, tek bir firmanın önemli bir kaynağa sahip olmasıdır. Örneğin, küçük bir kasabadaki su piyasasını düşünün. Eğer düzinelerce kasaba sakininin çalışan kuyuları varsa, önceki bölümde tartışılan rekabetçi piyasa modeli satıcıların davranışını açıklar. Tedarikçiler arasındaki rekabet, bir galon suyun fiyatını fazladan bir galon pompalamanın marjinal maliyetine eşit hale getirir. Ancak kasabada sadece bir kuyu varsa ve başka bir yerden su almak mümkün değilse, o zaman tekelden ziyade, kendimizi “kasabadaki tek oyuncu” olarak görmeyi seviyoruz. Kuyunun sahibi su üzerinde bir tekele sahiptir. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, tekeli rekabetçi bir piyasadaki herhangi bir firmadan çok daha fazla piyasa gücüne sahiptir. Su gibi bir ihtiyaç söz konusu olduğunda, fazladan bir galon pompalamanın marjinal maliyeti düşük olsa bile, tekeli oldukça yüksek bir fiyata hükmedebilir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası AD., ozcanozkan@kilis.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-8170-0556

² Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası AD., tyontem@kilis.edu.tr, ORCID iD: 0009-0002-4122-8709

KAYNAKLAR

- Dilts D. A. (2004). *Introduction to microeconomics*. Indiana- Purdue University- Fort Wayne.
- Mankiw, N. G. (2019). *Principles of economics*. (9th edit). Cengage Learning Custom Publishing.
- Parasız, İ. (2017). *Mikro ekonomi*. (10. baskı). Ezgi Kitabevi.
- Pindyck, R. S. & Rubinfeld, D. L. (2013). *Microeconomics*. (8th Edit). Pearson Series, ISBN-13: 978-0-13-285712-3.
- Rittenberg, L. & Tregarthen, T. (2012). *Principles of microeconomics*. Flat World Knowledge.
- Taylor, T. (2011). *Principles of economics 2e*. openstaxcollege.org/textbooks. Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2024.
- Ünsal, E. M. (2017). *Mikro iktisat*. (11. baskı). Murat Yayınları.

MONOPOLCÜ REKABET

Yunus EDİZ¹
Seçkin KABAK²

MONOPOLCÜ REKABETİN TANIMI

Geçmişte ekonomik analizlerde, rekabet piyasaları genellikle ürünlerin ve satıcıların birbirine çok benzediği varsayımıyla incelenmiştir. Ancak, Edward Chamberlin (1899-1967) Monopolcü Rekabet Teorisi ve Joan Robinson (1903-1983) Eksik Rekabet İktisadı adlı çalışmalarında (her iki çalışmada 1933 yılında yayınlanmıştır), bu varsayımın gerçek dünyaya uymadığını savunmuşlardır. Günümüzde ise, aynı ihtiyacı karşılayan birçok ürün farklı ambalajlar, renkler, görünümler, markalar altında piyasaya sürülmektedir. Bu ürünlerin alıcılar üzerinde farklı ve birbirlerinden ayrı gibi algılanması için yapılan reklam kampanyaları, bazı firmaların belirli bir alıcı kitlesini kendine çekmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum, bu firmaların belirli bir pazarda monopol gücü elde etmelerine yol açabilmektedir. Genel mekanizması bu şekilde oluşan ve E. Chamberlin ve J. Robinson tarafından esasları belirtilen bu piyasaya, Monopolcü rekabet piyasası adı verilmektedir.

Monopolcü rekabet piyasası, tekelleşmiş rekabet piyasası olarak da bilinmektedir. Bu piyasa türü, monopol ve tam rekabet piyasalarının bazı özelliklerinin bir araya getirilmesiyle oluşan bir eksik rekabet türüdür. Ancak, monopolcü rekabet piyasasında tam rekabet ve monopol piyasalarının tüm özelliklerini görmek mümkün değildir.

¹ Arş. Gör., Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Salihi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası AD., yunus.ediz@cbu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-6245-3150

² Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme, Uluslararası İktisat AD., seckinkabak@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-8197-4170

KAYNAKLAR

- Acemoğlu, D., Laibson, D. & List, J. A. (2016). *Mikroekonomi*. 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Dinler, Z. (2011). *Mikro ekonomi*, 22. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Hatırlı, S. A. (2017). *Mikroekonomi*, Alter Yayınları, 5. Baskı, Ankara.
- Parasız, İ. (2002). *Mikro ekonomi*, 7. Baskı, Ezgi kitabevi, Bursa.
- nsal, E. M. (2014). *Mikro iktisat*, 10. Baskı, BigBang Yayınları, İstanbul.
- Yalta, A. Y. & Yalta A. T. (2019). *Modern mikroekonomiye giriş*, 1. Baskı. Adres Yayınları. Ankara.
- Yıldırım, K. (2022). *Mikro iktisada giriş*, 14. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir.

ÖRNEKLERLE OLİGOPOL VE OYUN TEORİSİ

Kıymet YAVUZASLAN¹

OLİGOPOL PİYASALARA GİRİŞ

Yunanca kökenli oligoi “birkaç” ve polein “satmak” kelimelerinin birleşiminden oluşan oligopol, bir ürünün yalnızca birkaç tedarikçisinin bulunduğu bir piyasa yapısını ifade etmektedir. Oligopollerle her yerde karşılaşsınız. Yerel bir süpermarketteki deterjan reyonunda alışveriş arabanızı iterken, birkaç farklı sıvı çamaşır deterjanı markası görebilirsiniz. Örneğin, Perwoll, Yumoş, Omo, Tursil, Ariel, Bingo, Persil vb. Ancak bu markaların pek çoğu sadece birkaç tedarikçi tarafından üretilmiştir. Mal veya hizmetlerin pazarlama ve güçlü marka bilinirliği ile farklılaştırılarak markette karşımıza çıkan bu mallarda olduğu gibi ürünlerin hepsi benzer olmalı ve büyük ölçüde birbirinin ikamesi iken oligopol piyasa yapısı, ilgili bir piyasada iş yapan sadece birkaç firma ile karakterize edilmektedir.

Oligopol piyasalarının diğer örnekleri, petrol ve çimento gibi ürün farklılaştırma girişiminin çok az olduğu veya hiç olmadığı homojen (özdeş) ürünlerden oluşmaktadır. Oligopol piyasalarının en ayırt edici özelliği, piyasaya hakim olan firma sayısının az olmasıdır. İlgili piyasada o kadar az firma vardır ki, bu firmaların fiyatlandırma kararları birbirine bağlıdır. Yani, her bir firmanın fiyatlandırma kararı diğer firmaların beklenen misillemesine dayanmaktadır.

Oligopolde, sadece birkaç firma rekabet etmektedir ve bu rekabet homojen ya da farklılaştırılmış ürünler bağlamında olabilmektedir.

¹ Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD., kiymet.yavuzaslan@adu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-3016-3084

X Şirketi - Reklamlı: 90 Y Şirketi - Reklamlı: 35	X Şirketi - Reklamsız: 20 Y Şirketi - Reklamsız: 45
X Şirketi - Reklamsız: 0 Y Şirketi - Reklamlı: 50	X Şirketi - Reklamlı: 150 Y Şirketi - Reklamsız: 10

Grafik 8.6. Limit Fiyatlandırma

KAYNAKLAR

- Acemoğlu, D., Laibson, D. & List, J. A. (2017). *Microeconomics*, Pearson
- Acemoğlu, D., List, J. A. & Laibson, D. (2019). *Economics*, Pearson
- Case, K. E., & Fair, R. C. (2020). *Principles of economics*. (13th edit). Pearson Education.
- Claude Abraham, André Thomas (auth.) - *Micro-economics_ optimal decision-Making by Private Firms and Public Authorities*-Springer Netherlands (1973)
- Çiçek, S. (2017). *Mikro iktisat*. (1. baskı). EflatunYayınları.
- Browning, E. K. & Zupan, M. A. (2015). *Microeconomics Theory and Applications*, 12th Edition.
- Karabacak, H. (2021). *Oyun teorisi: strateji analizi için yönetsel bir araç*, (3. baskı), Siyasal Kitabevi.
- Krugman, P. & Wells, R. (2008). *Microeconomics*, (2nd edit), Worth Publishers
- Piros, C. D. & Pinto, J. E. (2013). *Economics for investment decision makers: micro, macro, and international economics*, Wiley.
- Ünsal, E. M. (2017). *Mikro iktisat*. (11. baskı). Murat Yayınları.
- Yalta, A.Y. & Yalta A. T. (2021). *Mikro iktisat*. (Genişletilmiş 4. baskı). Adres Yayınları.

ÜRETİM FAKTÖRLERİ PİYASALARI

*Seçkin KABAK*¹

*Yunus EDİZ*²

*Ertan BECEREN*³

ÜRETİM FAKTÖRLERİ

Sınırlı kaynaklar çerçevesinde toplam refahı arttırmayı hedefleyen tüm ekonomilerin karşılaştığı ana sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunlar:

- » Ne üretilecek,
- » Ne kadar ürün üretilecek,
- » Nasıl üretilecek,
- » Kim üretecek ve,
- » Kimin için üretilecek şeklinde sıralanabilir.

Bu ana sorunlardan nasıl üretilecek sorusunun cevabını belirleyen ana faktör bir ekonominin elindeki kaynaklar, yani üretim faktörleridir. Bir malın veya hizmetin üretilmesi için ihtiyaç duyulan ana girdilere üretim faktörleri denilmektedir. Diğer bir ifadeyle fiziksel veya fiziksel olmayan üretilen her türlü ürünün oluşturulmasında dolaylı veya doğrudan katkı sağlayan bütün faktörler üretim faktörleri olarak adlandırılmaktadır.

¹ Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme, Uluslararası İktisat AD., seckinkabak@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-8197-4170

² Arş. Gör., Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Salihli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası AD., yunus.ediz@cbu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-6245-3150

³ Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme, Uluslararası İktisat AD., ertanbeceren@sdu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-1314-5607

KAYNAKLAR

- Acemoğlu, D., Laibson, D. & List, J. A. (2016). *Mikroekonomi*. (A. Pınar, A. Caner, A. Hızıroğlu Aygün, B. Çelikkol Erbaş, Esra. Eren Bayındır, İ. Sağlam, O. Aygün ve U. Demiroğlu, Çev.). İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Aydın, Y. (2015). Keynes'in parasal faiz teorisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 207-224.
- Bulmuş, İ. (2008). *Mikroiktisat* (6. baskı). Okutman Yayıncılık, Ankara.
- Dixon, P. (2020). *Hemen her şeyin geleceği* (1. baskı). Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Erginay, A. (1961). Çalışma, faiz ve para hakkında genel teori. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(1), 151-192.
- Günsoy, B. (2020). Makro İktisadın Genel İlkeleri. B. Günsoy. İktisada Giriş II içinde (3-32). Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Günsoy, G. (2018). Geleneksel Büyüme Teorileri. G. Günsoy ve Z. Erdinç. İktisadi Büyüme içinde (47-67). Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Hatırlı, S. A. (2019). *Mikroekonomi* (6. baskı). Beyazıt Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Hazar, D., & Baktır, İ. (2014). Topraksız tarım kesme gül yetiştiriciliği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 21-27.
- Karagül, M. (2014). Kalkınma sürecinde üretim faktörlerinin yeniden tanımlanması. *Leges Ekonomik ve Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-11.
- Kılıçaslan, Y. (2019). *Temel kavramlar ve tüketici davranışı*. Y. Kılıçaslan ve E. Esen. İktisada Giriş içinde (3-22). Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Korkmaz, A., Dulupçu, M. A., Gövdere, B., & Songur, H. (2013). *Onurlu insan onurlu yaşam için insani ücret*. İGİAD, İstanbul.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel bir yaklaşımla girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 21.
- Mill, A. (2022). *Ekonomi 101*. (N. Soysal, Çev.). İstanbul, Say Yayınları.
- Browning, E. K & Zupan, M. (2014). *Mikro iktisat teorisi ve uygulamalar*. (R. Kök, Çev.). Ankara, Nobel Yayınları.
- Onal, A. Y. (2004). *Smith'den Ricardo'ya rant teorisindeki değişim*. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, (45), 85-97.
- Seyidoğlu, H. (2002). *Ekonomik terimler ansiklopedik sözlük* (3. baskı). Kurtiş Matbaası.
- Southwell, G. (2020). *Marx bu işe ne derdi?* (1. baskı). Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Tansı, L. S., & Gedik, S. (2017). Çukurova koşullarında bitki yoğunluğu ve bitki yaşının şeker otu (*stevia rebaudiana bertonii*)'nun verimine etkisi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 7(3), 285-292.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2024). *Terimler sözlüğü*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.
- <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/banka+hakkında/egitim-akademik/terimler+sozlugu/>.
- Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2024). *İş kanunu*. Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. <https://www.csgb.gov.tr/yayinlar/raporlar/calisma-hayati/>.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024, Temmuz 8). İşgücü istatistikleri. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0%C5%9Fg%C3%BCc%C3%BC-%C4%B0statistikleri-Nisan-2024-53511&dil=1>.
- Yalta, A.Y. & Yalta, A. T. (2019). *Modern mikro ekonomiye giriş* (Birinci Baskı). Adres Yayınları, Ankara.
- Yüksek, İ. (2023). İslâm'da fâiz zulmünün haram kılınması. *Turkish Research Journal of Academic Social Science*, 5(2), 145-155.

PIYASA BAŞARISIZLIKLARI VE EKSİK REKABET

Hayriye Hilal BAĞLITAŞ¹

PIYASA BAŞARISIZLIĞI

Piyasa başarısızlığı kavramı ilk geliştirildiği zamanlarda, hükümet harcamalarına duyulan ihtiyacın gerekliliğine dair normatif bir cevap olarak ortaya çıkmıştır. Sonrasında, hükümet müdahalelerinin genel içeriği ve yapısının teşhis edilmesinde kullanılır hale gelmiştir. Teşhis aracı olarak hükümet müdahaleleri, refah teorisi kapsamında J. Farrell'in (1987) ifadesiyle, tek el dışsallıklarından kaynaklanan verimsizliklerin sınıflandırılmasına imkân tanımaktadır.

Müdahaleyi gerekli kılan durumlar C. Pigou'ya (1932) göre, marjinal ürün değerlerinin özel ve sosyal değerleri arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Bir diğer taraftan P. Samuelson (1954), müşterek tüketime konu olan mal ve hizmetlerin başka bir deyişle kamusal malların optimal üretiminin, ancak merkezi fiyatlandırma ile gerçekleşebileceğini ifade etmektedir. D. Weimer ve A. Vining (1992) ise müşterek kaynakların verimli kullanımının veya üretilenlerin adil dağıtımının, kendi çıkarını artırmaya çalışan bireylere/firmalara verilmesi durumunda piyasa başarısızlığına yol açacağını söylemektedir.

Halbuki mal ve hizmetlerin etkin dağılımı ve fiyat oluşumu, rekabetçi bir piyasada üretici ve tüketicilerin etkileşimi ile gerçekleştiği kabul edilir. Arz ve talep etkileşimi ile oluşan piyasada denge, birinci en iyi tabir edilen Pareto optimumunu üretmektedir. Arz ve talebi eşit kılan fiyat veya miktardaki bir değişiklik, yeni bir denge ihdas edilmesi ile son bulur. Rasyonel bireyler ve firmalar, kendi çıkarlarına göre hareket ederken toplumsal fayda da yeterli seviyededir. Piyasa

¹ Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD., hhilalbaglitas@erciyes.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-3031-6271

KAYNAKLAR

- Chisholm, R. K., & McCarty, M. H. (1978). *Principles of economics*. Scott, Foresman, and Company. United States of America.
- Corporate Finance Institute (n.d.). Microsoft Antitrust Case. Retrieved June 2024, from <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/management/microsoft-antitrust-case/>
- Farrell, J. (1987). Information and the Coase theorem. *Journal of Economic Perspectives*, 1, 113–129.
- Galbraith, J.K. 1952. *American capitalism: the concept of countervailing power*. Boston: Houghton Mifflin.
- Hammer, P. J. (2000). *Antitrust beyond competition: market failures, total welfare, and the challenge of intramarket second-best tradeoffs*. *Michigan Law Review*, 98(4), 849-925.
- Investopedia (2024, June 25), Market Failure: What It Is in Economics, Common Types, and Causes, <https://www.investopedia.com/terms/m/marketfailure.asp>
- Johnson, M. (2018). Public economics, market failure, and voluntary exchange. In *Public Economics, Market Failure, and Voluntary Exchange: Johnson, Marianne*. [SI]: SSRN.
- Libraries (n.d.). 6.3 Market failure. *Principles of Economics*. University of Minnesota via Pressbooks. Retrieved May 26, 2024, from <https://open.lib.umn.edu/principleseconomics/chapter/6-3-market-failure/>
- LibreTexts (n.d.). 11.4: Impacts of monopoly on efficiency. *Economics (Boundless)*. Retrieved June 2024, from [https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Economics/Economics_\(Boundless\)/11%3A_Monopoly/11.4%3A_Impacts_of_Monopoly_on_Efficiency](https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Economics/Economics_(Boundless)/11%3A_Monopoly/11.4%3A_Impacts_of_Monopoly_on_Efficiency)
- Olsen, R.N. (n.d.), *Market structure: oligopoly (imperfect competition)*. Missouri State University. Retrieved May 26, 2024, from <https://courses.missouristate.edu/reedolsen/courses/eco165/Notes/oligopoly.pdf>
- Pigou, A.G. (1932). *The economics of welfare (4th ed.)*. London: Macmillan.
- Rekabet Kurumu (n.d.). Dara kaybı. *Rekabet Terimleri Sözlüğü*. Retrieved June, 2024, from <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozlugu/terimler-listesi?icerik=430a90ec-af4b-4f23-9940-200f7f65da20>
- Rekabet Kurumu (n.d.). İkinci en iyi. *Rekabet Terimleri Sözlüğü*. Retrieved June, 2024, from <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozlugu/terimler-listesi?icerik=3e002d65-dc1c-4ea0-b341-2c84debd5>
- Salop, S. (1976). Information and monopolistic competition. *The American Economic Review*, 66(2), 240-245.
- Samuelson, P.A. (1964). *Economics: an introductory analysis (6th ed.)*. New York: Mc Graw Hill
- Saylor Academy (n.d.). 17.11 Efficiency and Deadweight Loss. *Microeconomics: Theory Through Applications*. Retrieved from June 2024 from https://saylordotorg.github.io/text_microeconomics-theory-through-applications/s21-11-efficiency-and-deadweight-loss.html
- Schwartz, A., & Wilde, L. L. (1982). Imperfect information, monopolistic competition, and public policy. *The American Economic Review*, 72(2), 18-23.
- Snyder, C.M. (2008). Countervailing Power. In: *The New Palgrave Dictionary of Economics*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/978-1-349-95121-5_519-2
- Stiglitz, J. E. (1989). Markets, market failures, and development. *The American economic review*, 79(2), 197-203.
- Tutor2u (2021, March). Price Discrimination, Welfare and Efficiency Exam Answer. Retrieved June 2024, from <https://www.tutor2u.net/economics/reference/exam-answer-price-discrimination-welfare-and-efficiency>
- Weimer, D.L., & Vining, A.R. (1992). *Policy analysis: Concepts and practice (2nd ed.)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Zebre Jr, R. O., & McCurdy, H. E. (1999). The failure of market failure. *Journal of Policy Analysis and Management*, 18(4), 558-78.

KAMUSAL MAL VE HİZMETLER

Emine FIRAT¹

KAMU MALI VE HİZMETİ KAVRAMI

Kamu, bir ülkedeki vatandaşların bütünü yani amme demektir. Kamuya ait bütün dallar günümüz literatürünün çalışma konusunu oluşturmaktadır. Bu dallar içerisinde olan kamusal alanın ilk hedefi demokrasiyi sağlamak olmaktadır. Bunun için de bütün uygulama ve politikalarda demokratik olmak için çeşitli araçlar kullanılmaktadır. Bu birey-toplum-doğanın birlikte çalışılmasına imkân sunmaktadır.

Mal kelimesi özel hukuk açısından haklara konu olabilecek bütün şeyler demektir. Yani bir şeyin mal sayılabilmesi için bir ekonomik kıymeti olması gerekmektedir. Kamu malı “kamu tüzel kişilerinin sahip olduğu kamu hukukuna ya da özel hukuka tabi bütün malları” içermektedir. İnsanların toplumsal ihtiyaçlarını devletin karşılaması gerekmektedir. Toplumun gereksinimlerini devlet gidermek zorunda olduğundan “kamusal mal ve hizmetler” denilmektedir. Devlet bazı mal ve hizmetleri doğrudan amme hizmeti olarak özel bir kanunla düzenleyebilir bazılarını da amme hizmeti dışında bırakabilir. Kamusal mal ikilisini ilk olarak P. A. Samuelson, 1954 yılında kullanmıştır. Samuelson (1954), bireylerin ihtiyaçlarının bölünebilen mal ve hizmetler olarak piyasadan karşılandığını ifade etmiştir. Bunun dışında kalan mal ve hizmetler kamu ekonomisi tarafından üretilip kamusal mal olarak topluma sunulabilir. Kamusal mallar üretim ve kaynak tahsisi, sosyal etkinlik sorunu gibi konuları da içermektedir. Kamu ekonomisi piyasa ekonomisinde görülen aksaklıkları düzenler, kaynak dağılımında optimumu sağlamak için uğraşır. Bunu sağlamak için kamu ve özel mal ve hizmetlerin birbirinden ayrılması gerekmektedir. Sonuç olarak özel mal

¹ Prof. Dr., Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD., firatmine@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-4586-1632

KAYNAKLAR

- Ağca, B. (2022). *Küresel kamu malları*. <https://www.mfa.gov.tr/kuresel-kamu-mallari.tr.mfa>.
- Akdoğan, A. (2011). *Kamu maliyesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akipek, J. (2009). *Eşya hukuku*, Beta Yay. İstanbul.
- Aksoy, Ş. (1991). *Kamu maliyesi (kamu harcamaları, kamu gelirleri, bütçe, maliye politikası)*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Aktan, C. C. (2011). Devlet mi, piyasa mı?, mal ve hizmetler hangi yöntemlerle sunulmalı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* (Online), 3(1), 96-114.
- Aktan, C. C. (2000). *Hak ve özgürlükler antolojisi*, Ankara.
- Akyol, S. & Yıldırım, S. (2022). Covid-19 aşısına maliye teorisinden bakmak: erdemli mallar bağlamında bir inceleme, *Politik Ekonomik Kuram Dergisi*.
- Ataç, B. (2002). *Kamu maliyesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Başaran, F. (2007). Küresel bir kamu malı olarak çevrenin artan önemi ve Sayıştay denetimi, *Sayıştay Dergisi*, Sayı 65.
- Batrel, Ö. F. (1976). *Kamu maliyesi teorisine giriş*. İstanbul: Met/Er Matbaası.
- Batrel, Ö. F. (2007). *Kamu maliyesi ve yönetimi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları
- Bilici, N. (2013). *Kamu maliyesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Byjus, <https://byjus.com/current-affairs/merit-goods/>
- Çaşkurulu, E. & Arslan, C. B. (2017). *Kamu maliyesine giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çelebi K. & Yalçın A. Z. (2008). *Kamusal mallar teorisinin değişimi*. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Manisa.
- Çelik, E. & Sağbaş İ. (2020). Ortak malların yönetilmesi ve ortakların trajedisi. *Turkuaz Uluslararası Sosyo-Ekonomik Stratejik Araştırmalar Dergisi*.
- Dahlman, C. J. (1980), *The open field system and beyond: a property rights analysis of an economic institution*, Cambridge: Cambridge University Press.
- De Alessi, L. (2003), *Gains from private property: empirical evidence*, anderson ve mcchesney, ss. 90-111.
- Demir, İ. C. (2017). *Kamu maliyesi*. Afyonkarahisar: Limit Yayınları.
- Demsetz, H. (1967), Toward a theory of property rights, *American Economic Review*, c. 57, s. 2, ss. 347-59
- Durmuş, M. (2006). Sosyal (kamusal) malların yeniden tanımlanması gereği, *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*.17/59:65-97.
- Edizdoğan, N. (2008). *Kamu maliyesi*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Eker, A. (1996). *Kamu maliyesi*. Ankara: Doğu Matbaası
- Erdem vd., (2019). II. International Conference on Empirical Economics and Social Sciences (ICEESS' 19) June 20-21-22, 2019 / Bandırma – Turkey sayfa(547-548), EconomicsOnline https://www.economicsonline.co.uk/market_failures/merit_goods.html/
<https://ddeictp.trendmicro.com/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2fwww.arnavutkoyozelgitimverehabilitasyonmerkezi.comhttps://www.google.com/search?q=medipol&>
<https://depositphotos.com/tr/photos/t%C3%BCrk-askeri.html>.
- Kalenderoğlu, M. (2011). *Kamu maliyesi bütçe ve borçlanma başarı grubu müfettişlik uzmanlık sınavlarına hazırlık serisi 7*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kama, Ö. (2010). Küreselleşmenin mülkiyet hakları üzerindeki etkileri. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2(2), 105-112.
- Kaul, I. & Grunberg I. & Stern A. (1999). *Global public goods concept, policies and strategies*, International Cooperation in the 21. St Century, Newyork, 1999, ss 450-50
- Kovancılar B. & Miynat M. & Bursalioğlu, S. A. (2007). *Kamu maliyesinde küresel değişimler*. Ankara: Gazi Kitabevi

- Locke J. (1980). *Second treatise of government* (Ed. C. B. Macpherson). Indianapolis, IN: Hackett.
- Locke, J. (2012). *Yönetim üzerine ikinci inceleme sivil yönetimin gerçek kökeni boyutu ve amacı üzerine bir deneme*, (Çev. Fahri Bakırcı), Ankara: Ebabil Yayınları.
- Minarlı, M. A. (2019). *Kamusal alanın kavramsal sınırları*. www.insanveinsan.org.
- Mutluer, M. K. & Öner, E. & Kesik, A. (2013). *Teoride ve uygulamada kamu maliyesi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Nadaroğlu, H. (1994). *Mahalli idareler teorisi ekonomisi uygulaması*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Nadaroğlu, H. (1998). *Kamu maliyesi teorisi*. İstanbul: Beta Basım.
- Oğuz, F. (2011). İnsan olmanın doğal sonucu olarak mülkiyet hakları. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, 7(27), 57-77.
- Ostrom, E. (2002). *Governing the commons*, Cambridge University Press, UK., 144-145.
- Ostrom, E. & Stern, P. & Dietz, T. (2002). *Knowledge and questions after 15 years of research, the drama of commons*. Washington D.C.: National Academy Press.
- Oxford Reference, (2011), <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100151458>.
- Öncal, Y. (1981). *Mahalli idareler maliyesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Pehlivan, O. (2014). *Kamu maliyesi*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Schmitz, D. (2009). Mülkiyet kurumu, (Çev. Bican Şahin), *Liberal Düşünce Dergisi*, 53(54), 5-23.
- Seçilmiş, İ. E. & Güran, M.C. (2010). Kamusal malların sağlanmasında bedavacılık problemi ve deneysel iktisat uygulamaları perspektifinden değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28 (2): 221-256.
- Stiglitz, J. E. (1994). *Kamu kesimi ekonomisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayını.
- Study Smarter, (2019). Formun Altı Susam, N. II. International Conference on Empirical Economics and Social Sciences (ICEESS' 19) June 20-21-22, Bandırma Turkey. <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/microeconomics/market-efficiency/merit-and-demerit-goods/>
- Şeker, M. (2010). *Kamu maliyesi*. İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.
- Tdk. (2022). <https://sozluk.gov.tr>. 22.06.2024 tarihinde alınmıştır.
- Tosunoğlu, Ş. & Ergül, Y. T. (2018). *Kamu maliyesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Turan, P. (2023). *Oyun hikâyelerinin ortaya çıkışı ve değişen dinamikleri*. GAMFED. <https://ddei5-0-ctp.trendmicro.com>.
- Worldwatch Enstitüsü, (2013). *Dünyanın durumu*, çevirenler: Cana Ulutaş-Çağrı Ekiz. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Yılmaz, B. E. (2010). Barış ve güvenlik: küresel kamu malı olarak sunumu ve finansman mekanizmaları, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.10:137-158.
- Zencirkıran, G. B. (2015). Batı'da mülkiyet kavramının dönüşümü. *İnsan ve Toplum*, 5(9), 13-31.
- Zülfüoğlu Ö. & Yılmaz T.(2019). *Topluma hizmet uygulamaları dersinin maliye bölümü öğrencilerinin erdemli mal ve hizmetlere bakışı açısı üzerindeki etkisi* Cilt: 41 Sayı: 1, 278 – 296.

DIŞSALLIKLAR

Aslı ÖZPOLAT¹

DIŞSALLIĞIN TANIMI

Piyasa başarısızlıklarının en önemli nedenlerinden biri olan dışsallık kavramı ilk olarak Arthur Pigou tarafından (1932) analiz edilmiştir. Buna göre dışsallık, bir ekonomik faaliyetin sonucunda diğer kişilere sağlanan yarar ya da maliyet sonucu ortaya çıkmaktadır. Dışsallıklar pozitif ve negatif olmak üzere ikiye ayrılır. Pozitif dışsallık, ekonomik faaliyet sonucu meydana gelen yararı ifade ederken, negatif dışsallık maliyeti ifade etmektedir.

Dışsallıklar, piyasaya katılan alıcı ve satıcıların refahının yanında dolaylı olarak etkilenen çevredekilerin refahını da içerir. Çünkü alıcılar ve satıcılar ekonomik olarak karar verirken eylemlerinin dış etkilerini dikkate almazlar. Bu aşamada arz ve talep miktarı etkin piyasa noktasında değildir. Örneğin, çevre kirliliğini önemsemeyen firmalar, üretim faaliyetleri sonucunda meydana gelen tam maliyeti dikkate almazlar. Maliyet hesaplamaların sadece üretim maliyetleri yer alır. Ancak çevreye verilen zarar sonucu oluşan maliyetin de hesaba katılması gerekmektedir. Hükümet bu aşamada kirliliğin meydana gelmesini önlemek ya da maliyetin karşılanmasını sağlamak amacıyla bir dizi önlemler alabilir.

Dışsallıklara verilen en yaygın örnekler şu şekilde sıralanabilir:

- » Fabrikaların üretim faaliyetlerindeki karbondioksit salınımı
- » Aşılama sonucu hastalıkların önlenmesi
- » Yeni teknolojilerin buluşu ve yayılımı
- » Bir apartman dairesinde bulunan bireylerin yüksek sesle müzik dinlemesi
- » Eğitim ve sağlık hizmetlerinin niteliğinin artırılması

¹ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Oğuzeli Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ozpolat@gantep.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1769-3654

KAYNAKLAR

- Acemoğlu, D., Laibson, D. & List J. A. (2015). *Microeconomics*. Pearson Education.
- European Commission (EC), (2021a) Erişim adresi. <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/turkey/> 09.05.2024
- European Commission (EC) (2021b), Directorate-general for taxation and customs union, carbon border: adjustment mechanism, Publications Office, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/584899> 28.05.2024
- European Commission, (2019). Communication on the european green deal. 2019. Retrieved from European Commission: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf 09.05.2024
- Hovenkamp, H. (2009). The Coase theorem and Arthur Cecil Pigou. *Arizona Law Review*, 51, Lumen Learning, 04.06.2024
<https://courses.lumenlearning.com/wm-microeconomics/>
- Mankiw, N. G. (2019). *Principles of economics*. (9th edit). Cengage Learning Custom Publishing.
- Shapiro, D. Macdonald, D. & Greenlaw, S. A. (2022). *Principle of economics 3e. Openstax Rice University*.
- Nakıpoğlu Özsoy, F. ve Özpolat, A. (2022). Avrupa yeşil mutabakatının Türkiye dış ticaretine olası etkileri. *Küreselleşme Çağında Kalkınma ve Yeni Ekonomi*, İçinde (1-33) Oreon Yayınları, Ankara
- Our World in data (2022). CO2 and green gas emissions. Erişim adresi. <https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions> 01.06.2024
- Özpolat, A. & Nakıpoğlu Özsoy, F. (2022). Endüstri 4.0'ın küresel değer zinciri üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. *Küreselleşme Çağında Kalkınma ve Yeni Ekonomi*, İçinde (215-245). Oreon Yayınları, Ankara
- Pigou, A. C. (1932). *The economics of welfare*. London: Macmillan
- Von der Leyen, U., (2019). A union that strives for more: My agenda for Europe, Political Guidelines for the Next European Commission 2019-2024, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf
- Ünsal, E. M. (2017). *Mikro iktisat*. (11. baskı). Murat Yayınları.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2024). Yapay zeka. <https://cbddo.gov.tr/yapay-zeka/>

ASİMETRİK BİLGİ

Feyza ÖZDİNÇ¹

GİRİŞ

Beşinci bölümde tam rekabet piyasasını tanımlayan özelliklerden biri olarak satıcıların ve alıcıların tam yani mükemmel bilgiye sahip olmaları varsayımına yer verildi. Tam rekabet piyasasında var olan bu özellik alıcı ve satıcıların *simetrik bilgiye* sahip oldukları anlamına gelir, yani piyasadaki herkesin aynı bilgi setine sahip olduğu varsayılır.

Bu bölümde de alıcılar ve satıcılar arasındaki bilgi farklılıklarının piyasa verimsizliklerine nasıl yol açabileceklerine odaklanarak asimetrik bilgi kavramı tartışılacaktır. Asimetrik bilgi kavramını tartışırken Limon Piyasası, Kalite Seçimi, Ters Seçim, Ahlaki Tehlike kavramlarından bahsedilecektir.

Birçok piyasada alıcılar ve satıcılar malların kalitesi konusunda eşit bilgiye sahip değildir. Malların kalitesini doğrulamak ne kadar maliyetliyse asimetrik bilgi ortaya çıkma ihtimali o kadar yüksek olacaktır ve bu da piyasa verimsizliklerine yol açabilir.

LİMON PİYASASI

Limon modeli, Türkçe'ye "*Limon Piyasası: Kalite Belirsizliği ve Piyasa Mekanizması*" olarak çevirebileceğimiz makalesiyle 2001 yılında Nobel Ekonomi Bilimi Ödülü'ne layık görülen George A. Akerlof (1940-) tarafından geliştirilmiştir. Akerlof, bu çalışmasında bir piyasada kalite belirsizliğinin nasıl bu piyasadaki başarısızlığa yol açtığını açıklamaktadır (1970). Amerikan İngilizcesinde *limon*

¹ Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD. feyzaodzinc@gantep.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0414-0575

KAYNAKLAR

- Akerlof, G. A. (1970). The market for “lemons”: quality uncertainty and the market mechanism. *The Quarterly Journal of Economics*, 84(3), 488–500. <https://doi.org/10.2307/1879431>
- Grossman, S. J., & Hart, O. D. (1983). An analysis of the principal-agent problem. *Econometrica*, 51(1), 7–45. <https://doi.org/10.2307/1912246>
- Holmstrom, B. (1979). Moral hazard and observability. *The Bell Journal of Economics*, 10(1), 74–91. <https://doi.org/10.2307/3003320>
- Holmstrom, B. (1982). Moral hazard in teams. *The Bell Journal of Economics*, 13(2), 324–340. <https://doi.org/10.2307/3003457>
- Jehle G. A, & Reny, P. J. (2011). *Advanced microeconomic theory*. (3rd edit). Pearson Education Limited, England.
- Rothschild, M. & Stiglitz, J. (1976). Equilibrium in competitive insurance markets: an essay on the economics of imperfect information. *The Quarterly Journal of Economics*, 90(4), 629-649.
- Spence, M. (1973). Job market signaling. *The Quarterly Journal of Economics*, 87(3), 355–374. <https://doi.org/10.2307/1882010>
- Ünsal, E. M. (2017). *Mikro iktisat*. (11. baskı). Murat Yayınları.

DEVLET VE PİYASA

Feyza ÖZDİNÇ¹

DEVLET VE PİYASAYA GİRİŞ

Önceki bölümlerde arz ve talebin bir malın fiyatını ve satılan malın miktarını nasıl belirlediğinden bahsedilmiştir. Ayrıca çeşitli olayların arz ve talebi nasıl etkilediğini, dolayısıyla da denge fiyatının ve miktarının nasıl değiştiğini gördük. Bunları ölçmek için de esneklik kavramından geniş bir şekilde bahsedildi. Ayrıca asimetrik bilgi gibi piyasa başarısızlığına sebep olabilecek olgulardan ve bu tip olguların önlenmesi için ne tür düzenlemeler getirilebileceğinden ve korunma yollarından da söz edilmiştir.

Bu bölümde de devlet ve piyasa ilişkisinden bahsederek politika yapımına, vergilendirme ve regülasyona dair bir bakış açısı sunulacaktır. Politikalar genellikle politika yapımcıların amaçlamadığı veya öngöremediği etkilere de sebep olur. Örnek vermek gerekirse, kira kontrolleri ev sahiplerinin kiracılardan alabileceği maksimum kira miktarını ya da maksimum artış düzeyini belirlerken asgari ücret kanunları, firmaların çalışanlarına ödeyebilecekleri en düşük ücreti belirler. Bunun yanı sıra, fiyat kontrolleri de politika yapımcıların bir malın veya hizmetin piyasa fiyatının alıcılar ve satıcılar için adil olmadığına inanması sonucunda yürürlüğe girer. Ancak öngörülebileceği gibi bu tür politikalar kendi başlarına eşitsizlikler yaratabilirler.

Devlet ve piyasa ilişkilerine tarihsel açıdan bakacak olursak, 18. yüzyıldan itibaren devlet ile piyasa (toplum) arasındaki sınırın belirlenmesinin önemli bir konu olduğunu gözlemleyebiliriz. Adam Smith ve John Stuart Mill gibi klasik ik-

¹ Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat AD. feyzaodzinc@gantep.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0414-0575

KAYNAKLAR

- Acemoğlu, D. & Robinson, J.A. (2019). *The Narrow corridor: states, societies and the fate of liberty*. Penguin | Viking: UK.
- Acemoglu, D., Laibson, D., & List, J.A. (2016). *Microeconomics*. Pearson: UK.
- Banerjee, A.V. & Duflo, E. (2019). *Good economics for hard times: better answers to our biggest problems*. Penguin | Allen Lane: UK.
- Clayton, G. E. (2008). *Economics: principles and practices*. McGraw-Hill: USA.
- Oğuz, F. (2011). *Devlet ve piyasa: regülasyon ekonomisine giriş*. Seçkin Yayıncılık: Ankara, Türkiye. Türkiye İstatistik Kurumu Web Sitesi.
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Devlet-Hesapları-2022-49648>.

GENEL DENGE VE REFAH EKONOMİSİ

Sevim AKGÜL ¹

KİSMİ DENGE VE GENEL DENGE ANALİZİ

Kısmi denge analizi, bir bağımlı değişkeni etkileyen çok sayıda bağımsız değişkenden sadece bir tanesinin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin Latince “ceteris paribus” varsayımı ile tanımlanan diğer bağımsız değişkenlerin etkisinin sabit alındığı bir analiz yöntemidir. Bundan önceki bütün bölümlerde Alfred Marshall tarafından geliştirilen kısmi denge analiz yöntemi “ceteris paribus” varsayımı ile kullanılmıştı. İkinci bölümde bir mal ya da hizmetin piyasada denge fiyat ve miktarı belirlenirken arz ve talebi etkileyen çok sayıda bağımsız değişkenin etkisi sabit varsayılmak suretiyle tek bağımsız değişkenin piyasa denge fiyat ve miktar üzerindeki etkileri incelenmişti. Üçüncü bölümde bir tüketicinin sınırlı olan geliri ile sınırsız olan ihtiyaçlarını hangi mal ve hizmet bileşimini tercih etmesi halinde faydasını maksimum düzeye çıkaracağı incelenmişti. Dördüncü bölümde bir üreticinin ya da bir firmanın kârını nasıl maksimum düzeye çıkarabileceği ya da üretim faktör maliyetini nasıl minimum düzeye indirebileceği ele alınmıştı. Nihayet beşinci bölümde tam rekabetçi piyasada, altıncı bölümde tekel piyasada, yedinci bölümde tekelci rekabet piyasada, sekizinci bölümde oligopol piyasada kısa ve uzun dönemlerde firma dengelerinin nasıl sağlandığı kısmi denge analiz yöntemi ile “ceteris paribus” varsayımı altında incelenmişti.

Görüldüğü gibi kısmi denge analizi çok sayıda bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkilerini “ceteris paribus” varsayımı ile sabit olarak almakta ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkilerini ayrı ayrı ana-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Teorisi AD., akgul@bayburt.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-4271-7857

KAYNAKLAR

- Hatırlı, S. A. (2016). *Mikroekonomi*. (4. baskı). Alter Yayıncılık.
- Mankiw, N. G. (2019). *Principles of economics*. (9th edit). Cengage Learning Custom Publishing.
- Parasız, İ. (2017). *Mikro ekonomi*. (10. baskı). Ezgi Kitabevi.
- Ünsal, E. M. (2017). *Mikro iktisat*. (11. baskı). Murat Yayınları.
- Yaylalı, M. (2004). *Mikro iktisat*. (3. baskı). Beta Basım.
- <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/pareto-ilkesi/618185>
- <https://iisbf.gelisim.edu.tr/tr/akademik-bolum-ekonomi-ve-finans-haber-pareto-etkinligi-ne-demektir>